

MUNI

Jazyková politika Masarykovy univerzity

Masarykova univerzita

Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 1111, E: info@muni.cz, W: www.muni.cz

Obsah

1. Kontext	3
2. Účel	4
3. Status jazyků na Masarykově univerzitě	5
4. Jazyky ve výuce, studiu a vedení závěrečných prací: obecné principy	6
5. Jazyky ve výuce, studiu a vedení závěrečných prací: implementace	7
6. Jazyky ve výzkumu na Masarykově univerzitě: obecné principy	8
7. Jazyky ve výzkumu na Masarykově univerzitě: implementace	9
8. Jazyky v každodenních aktivitách a službách univerzity: obecné principy	10
9. Jazyky v každodenních aktivitách a službách univerzity: implementace	11
10. Jazykové dovednosti univerzitních zaměstnanců: obecné principy	12
11. Komunikace na Masarykově univerzitě: implementace	13
Názvy a tituly	13

1. Kontext

Jedním z cílů, který si Masarykova univerzita stanovila, je stát se široce uznávanou výzkumnou univerzitou, tj. univerzitou, jež svým studentům zajišťuje vysoce kvalitní a atraktivní studijní programy a zároveň vede excelentní výzkum s významným vlivem napříč širokou škálou oborů. Z tohoto důvodu je nezbytné, aby se univerzita nadále soustředila na internacionalizaci, která je nezbytnou podmínkou a zároveň užitečným nástrojem k dosažení excelence jak ve výuce, tak ve výzkumu. Strategie a politiky, jež Masarykova univerzita zavedla již dříve, přinášejí pozitivní výsledky - v současné době na univerzitě studuje více zahraničních studentů a je zaměstnáno více zahraničních učitelů a badatelů. Počet studijních programů a jednotlivých předmětů vyučovaných v cizích jazycích neustále roste. Každý student Masarykovy univerzity by měl získat "odbornou zahraniční zkušenost". Výběrová řízení pro akademické pracovníky jsou transparentní a volné pozice jsou inzerovány na mezinárodní úrovni. Univerzita podporuje studenty a zaměstnance v jejich úsilí o zlepšení jazykových dovedností. K pozitivním změnám dochází i v oblasti výzkumu, kde jsou řešeny mezinárodních granty, probíhá vědecká spolupráce a další aktivity. Univerzita si uvědomuje, že pro další postup potřebuje nastavit oficiální Jazykovou politiku.

Stejně jako v případě jiných univerzit, jež fungují v prostředí relativně neobvyklého národního jazyka, Jazyková politika Masarykovy university upravuje především nastavení řádné a vyhovující úrovně koexistence češtiny a angličtiny coby akademické „linguy francy“. Avšak výběr jazyků na univerzitě bere v potaz rovněž postavení ostatních cizích jazyků. Mnohojazyčnost a znalost své vlastní kultury i kultur jiných podporuje kreativní myšlení a ducha komunity.

Slovenština má v rámci univerzity zvláštní postavení. Vzhledem k historickému, kulturnímu a jazykovému propojení mezi českým a slovenským národem univerzita zachází se slovenštinou jako s ekvivalentem češtiny (pokud není zvláštní potřeba pro jiné zacházení). Univerzita tak činí i proto, aby zachovala slovenštinu coby preferovaný studijní jazyk pro stovky talentovaných slovenských studentů. Obdobně platí, že pokud dokument Jazykové politiky zmiňuje „češtinu“, je implicitně zahrnuta i slovenština, není-li explicitně uvedeno jinak.

2. Účel

Formulováním jazykové politiky, poukázáním na příklady dobré praxe a definováním kýžených standardů univerzita usiluje o předcházení zbytečným či neopodstatněným rozdílům užívání jazyků mezi studijními programy, fakultami a/nebo katedrami. Univerzita věří, že stoupající úroveň transparency může kultivovat prostředí, které podporuje skutečnou a úplnou integraci zahraničních zaměstnanců.

Univerzita dává na vědomí svůj záměr:

- zajistit, aby jazykové a komunikační metody používané ve výzkumu, výuce, administrativě a ve službách byly přiměřené a srozumitelné, a aby standardy používání jazyka odrážely vysokou kvalitu fungování univerzity;
- zvyšovat jazykové povědomí, vybudovat dobře fungující systém dvojjazyčnosti, zdůrazňovat mnohojazyčnost coby výhodu a podporovat paralelní používání rozličných jazyků;
- úspěšně čelit výzvám internacionalizace;
- zabezpečit pozici národních jazyků ve sdělování výsledků výzkumu a ve výuce;
- podporovat a posílit implementaci oficiální univerzitní politiky dvojjazyčnosti;
- vytvořit pracovní verzi návodu pro používání různých jazyků ve výuce a výzkumu;
- komunikovat v češtině a angličtině takovým způsobem, aby bylo zajištěno, že zaměstnanci a studenti mají na univerzitě možnost úspěšně působit ve svých rolích bez ohledu na jazykové a kulturní prostředí, z něhož pocházejí;
- zajistit, aby studenti a zaměstnanci, kteří nevládnou češtinou, měli možnost komunikovat s příslušnými zaměstnanci administrativy v angličtině;
- zajistit, aby sdělení týkající se práv a povinností zaměstnanců a studentů byla dostupná v češtině a angličtině;
- zajistit, aby oficiální písemné dopisy / emaily / jiné důležité dokumenty byly dostupné v češtině a v angličtině;
- zajistit, aby on-line komunikace a webové stránky důležité pro studenty, zaměstnance a/nebo jejich interní či externí publikum, které nemluví česky, byly dostupné v angličtině;
- posílit integraci zahraničních studentů a zaměstnanců a pomáhat jim v porozumění českým zvykům a tradicím;
- definovat a stanovit funkční úroveň češtiny pro zahraniční zaměstnance a studenty v jejich studijním, pracovním a společenském prostředí, jakož i pro budoucí zaměstnatelnost a mobilitu, a zajistit pro tyto účely odpovídající podporu;
- integrovat zahraniční zaměstnance do univerzitní kultury.

3. Status jazyků na Masarykově univerzitě

Masarykova univerzita pokračuje v rozvíjení aktivní a funkční politiky mnohojazyčnosti, která odpovídá pozici české společnosti v globálním výzkumu, vzdělávání a na pracovních trzích. Masarykova univerzita považuje jazyky za přínos pro akademickou komunitu a v mezinárodní výuce a výzkumu vyžaduje aktivní používání cizích jazyků.

Masarykova univerzita coby druhá nejstarší univerzita vyučující v češtině respektuje rozhodující postavení českého jazyka. Je pro ni ctí chránit, udržovat a rozvíjet český jazyk v celé jeho komplexnosti.

Zároveň je však zjevné, že internacionalizace výuky a výzkumu vyžaduje neutuchající aktivitu v cizích jazycích. Jazyková a kulturní diverzita, jakož i různorodost schopností a kulturního i akademického prostředí, z něhož studenti a univerzitní zaměstnanci pocházejí, jsou považovány za nepopiratelný přínos pro Masarykovu univerzitu. Ta ve svém úsilí o šíření kulturního a jazykového bohatství nabízí plnohodnotné studijní programy ve více než dvaceti pěti cizích jazycích a přijímá zahraniční studenty a zaměstnance, kteří vyhovují požadavkům Masarykovy univerzity na dovednosti v rozličných jazycích nezbytných pro práci a studium. Pokud to okolnosti umožňují, cizinec může na Masarykově univerzitě studovat nebo být zaměstnán, aniž by vládl češtinou. Naproti tomu dobré zvládnutí angličtiny je zpravidla vyžadováno.

Je nepopiratelné, že se angličtina (ve všech svých varietách přijímaných akademickou komunitou) pro drtivou většinu vědních oborů stala linguou francou a komunikačním jazykem vědců, učitelů, studentů a vedoucích pracovníků univerzit po celém světě. Zkvalitňování a rozšiřování nabídky studijních a výzkumných programů vedených v angličtině je nedílnou součástí vytváření mezinárodního akademického prostředí, aniž by tím bylo podryváno postavení českého jazyka. Rostoucí vliv angličtiny coby akademické linguy francy by mohl oslabit dovednosti uživatelů v jejich rodném jazyce a v jiných jazycích. Masarykova univerzita z tohoto důvodu zajišťuje výuku širokého výběru jazyků a podporuje jejich užívání. Mnohojazyčné dovednosti studentů, vědců a zaměstnanců představují příležitost zlepšovat mezinárodní prestiž Masarykovy univerzity.

4. Jazyky ve výuce, studiu a vedení závěrečných prací: obecné principy

Masarykova univerzita nabízí studijní předměty a programy v češtině, angličtině a jiných jazycích, aby vyhověla požadavkům globálního akademického světa a pracovních trhů. Když je to potřeba, výuka v cizích jazycích může být zahrnuta do studijních programů, například pro zajištění výuky nebo aby bylo dosaženo učebních výsledků. Za účelem zlepšení a udržení úrovně jazykových dovedností Masarykova univerzita vybízí k používání odborné literatury a dalších výukových a výzkumných zdrojů v rozličných jazycích. Při akademických konzultacích se studenty je brán na zřetel přínos mnohojazyčných dovedností a skutečnost, že jazyk výuky a zkoušení může být jiný než studentův mateřský jazyk. Jednotlivé osoby nemusí být schopny plynule mluvit dotyčnými jazyky, proto v mnoha situacích mohou být paralelně používány různé jazyky. Mnohojazyčnost může rovněž obnášet použití odlišného jazyka výuky od jazyka studia. Například může nastat situace, že studenti navštěvují kurzy ve slovenštině či angličtině, ale dílčí úkoly a závěrečnou zkoušku vykonají v češtině.

V češtině, angličtině a v dalších jazycích používaných při studiu, výuce a psaní diplomových a doktorských pracích Masarykova univerzita vyžaduje vysokou, univerzitní úroveň zvládnutí. Cílem univerzitního vzdělávacího procesu je připravit skutečné odborníky ovládající několik jazyků, kteří jsou v reálných životních situacích schopni volně přecházet z jednoho do druhého či dalšího z nich. Udržování vysoké kvality svých jazykových dovedností je odpovědností každého člena univerzitní komunity. Univerzitní učitelé by měli podporovat vysoce kvalitní používání jazyka svým vlastním příkladem. Všichni studenti jsou odpovědní za zlepšování svých jazykových dovedností jak v mateřském, tak v dalších jazycích. Masarykova univerzita podporuje zahraniční studenty a zaměstnance v učení se češtině a v rozvíjení jazykových dovedností v tomto jazyce.

5. Jazyky ve výuce, studiu a vedení závěrečných prací: implementace

Masarykova univerzita studentům poskytuje informace o své jazykové politice a přínosech mnohojazyčnosti s cílem povzbudit je, aby rozvíjeli své jazykové a komunikační dovednosti v průběhu celého studia.

Když Masarykova univerzita přijímá zahraniční studenty, spolu s fakultními přijímacími kritérii očekává nezbytnou úroveň jazykových dovedností v češtině i angličtině. Každá fakulta činí svá vlastní rozhodnutí ohledně požadované jazykové úrovně pro nové studenty v rámci obecných univerzitních pravidel pro přijímací řízení.

Studenti jsou na začátku studia informováni o jazykových úrovních, kurzech a certifikátech vyžadovaných na jejich oborech, stejně jako o možnosti, že výuka a studium nemusí probíhat v jejich rodném jazyce.

Fakulty jsou povzbuzovány, aby do své oborové výuky zapojily jazykové dovednosti.

Učitelům, kteří vyučují v angličtině, je nabízena jazyková podpora s cílem pomáhat ve zlepšení dovednosti pracovat a vyučovat anglicky v mnohojazyčném akademickém prostředí.

6. Jazyky ve výzkumu na Masarykově univerzitě: obecné principy

Jazyk je ústředním nástrojem pro výzkum, ačkoli se jeho role může v jednotlivých oborech lišit. Komplexní jazykové dovednosti a schopnost intenzivně komunikovat v angličtině a v dalších relevantních jazycích jsou nedílnou součástí souboru dovedností každého univerzitního badatele. Masarykova univerzita hodlá podporovat zlepšování těchto dovedností u badatelů na všech úrovních.

Kvalita vědecké práce je kromě jiných aspektů vnímána prostřednictvím její internacionalizace, tj. vlivu na mezinárodní vědeckou komunitu a/nebo specifickou mezinárodní spolupráci. Z tohoto důvodu by badatelé vždy měli v nejvyšší možné míře napnout své síly k zapojení mezinárodních prvků do svého výzkumu.

Masarykova univerzita podporuje různorodost badatelských týmů a zapojení zahraničních odborníků a vědců. To je zajištěno postupující meziinstitucionální spoluprací, jakož i přímým nábořem vynikajících zahraničních badatelů na pozice v rámci Masarykovy univerzity, zahrnující jak výzkumné pozice všech úrovní (od Ph.D. studentů a post-doků po služebně starší výzkumníky), tak pozice akademických pracovníků s perspektivou trvalého pracovního poměru (asistent, odborný asistent a profesor).

7. Jazyky ve výzkumu na Masarykově univerzitě: implementace

Výsledky výzkumných aktivit by měly být prezentovány jak v psané, tak v mluvené podobě způsobem, jenž odpovídá dobré praxi odpovídajícího oboru a bere ohled na cílovou skupinu. Jazyk prezentace by měl vždy podporovat pochopení záběru a obsahu výzkumu, umožnit další využití výsledků a vytvořit možnosti pro spolupráci.

S ohledem na hlavní roli angličtiny ve většině vědních oborů se pro mezinárodní badatelskou komunitu upřednostňuje prezentování výsledků v angličtině. Při prezentování výsledků výzkumu v České republice, národním subjektům a lokálním koncovým uživatelům se doporučuje používání českého jazyka. Cílem je informovat toto publikum přiměřeným a srozumitelným způsobem, a když je to vhodné, tak podpořit účast ve výzkumných projektech v souladu s koncepty Responsible Research and Innovation (RRI) a Open Science.

V přímé komunikaci mezi badateli a/nebo administrativními pracovníky uvnitř Masarykovy univerzity by angličtina měla být používána v psané (emaily) i mluvené podobě, jakmile je zapojen alespoň jeden účastník, který nehovoří česky.

Veškeré dokumenty zacílené na zahraniční zaměstnance nebo skupinu zaměstnanců, v níž lze očekávat zahraniční pracovníky, by měly být dostupné jak v angličtině, tak v češtině s tím, že obě verze si musí odpovídat v obsahu i rozsahu.

Výběrové řízení do výzkumných pozic včetně doktorandských by mělo být vedeno otevřeným a transparentním způsobem s mezinárodním záběrem. Inzeráty na jednotlivé pozice musí být zveřejněny v češtině a v angličtině a výběrové řízení by mělo být plně (pro zahraniční uchazeče), nebo alespoň částečně (pro české uchazeče) vedeno v angličtině. U všech uchazečů na výzkumné pozice je očekáváno dobré zvládnutí angličtiny.

Za účelem zkvalitnění jazykových a komunikačních dovedností výzkumníků a zaměstnanců (včetně administrativních pracovníků) Masarykova univerzita podporuje školení zaměřená na odlišné specifické potřeby a úrovně vědomostí účastníků. Výzkumníci jsou povzbuzováni, aby využívali finanční zdroje pro korektury cizojazyčných textů vhodným způsobem.

8. Jazyky v každodenních aktivitách a službách univerzity: obecné principy

Služby pro zahraniční studenty, učitele a výzkumníky fungují v češtině a v angličtině úměrně charakteru služeb a potřebám zákazníků. Prioritou Masarykovy univerzity je, aby v případě potřeby měli studenti a zaměstnanci možnost používat češtinu a angličtinu či další jazyky při vyřizování svých záležitostí. Totéž platí pro příjem psaných dokumentů, rozhodnutí a odpovědí, formuláře, zkouškové otázky a přijímací řízení, stejně tak pro konzultace a akademické poradenství, když je to v dané situaci potřeba. Informace zásadního a trvalého charakteru, jakož i informace o ochraně práv studentů a zaměstnanců jsou zpřístupněny v češtině a angličtině, či v dalším jazyce, je-li potřeba.

Pro studenty a zaměstnance, kteří nemluví česky, jsou zajištěny podpůrné služby.

9. Jazyky v každodenních aktivitách a službách univerzity: implementace

Paralelní používání češtiny a angličtiny či dalšího jazyka je dojednáno na univerzitní úrovni, na fakultách a jiných univerzitních pracovištích nebo pro rozličné situace obecně či případ od případu.

Univerzitní a fakultní koordinátoři, koordinátoři na ostatních pracovištích a vedoucí pracovníci řeší jazykové záležitosti tak, aby všichni členové komunity byli informováni o jazykové politice a praxi na univerzitě.

Masarykova univerzita může sestavit tým pro Jazykovou politiku Masarykovy univerzity, jehož cílem bude projednávat Jazykovou politiku a rozhodovat o používání jazyků v různých situacích. Členy Týmu pro Jazykovou politiku budou zástupci fakult a dalších pracovišť a odborníci na jazyk a jeho výuku. Tým pro Jazykovou politiku může být odpovědný například za projednání jazykových problémů společně s fakultami a ostatními univerzitními pracovišti, nabídnutí příkladů a předloh dobré praxe, přinášení návrhů pro rozvoj jazykových aktivit nebo podporu implementace opatření a jejich monitorování. Tým pro Jazykovou politiku Masarykovy univerzity předloží pracovní verzi zásad, jakým způsobem bude použití jazyků dojednáno na oficiální úrovni a kdy budou rozhodnutí učiněna v rámci schůzek, pracovních skupin, nebo jiných odpovídajících orgánů. Tým pro Jazykovou politiku Masarykovy univerzity bude publikovat příklady dobré praxe, jak mnohojazyčná komunikace může fungovat na pracovištích při každodenních úkonech a jak se jí lze naučit. Tyto příklady budou poukazovat na flexibilní jazykové vzory z reálných životních situací.

Služby jsou poskytovány v různých jazycích podle potřeb klientů. Externí poskytovatelé služeb pro Masarykovu univerzitu jsou o Jazykové politice Masarykovy univerzity informováni a je po nich vyžadováno, aby ji dodržovali. Když se vyjednává o službách, musí být zajištěno, že je poskytovatel může zajistit v češtině a angličtině nebo v jiném relevantním jazyce.

Podpůrné služby jako např. IT podpora nebo poskytovatelé studijního poradenství zajišťují, aby služba byla dostupná v češtině a angličtině či v dalším jazyce, je-li potřeba.

Masarykova univerzita, fakulty a jednotlivá pracoviště berou Jazykovou politiku Masarykovy univerzity v potaz při všech svých úkonech.

10. Jazykové dovednosti univerzitních zaměstnanců: obecné principy

Při přijímání nových pracovníků jsou jazykové dovednosti související s pracovními povinnostmi stanoveny pro jednotlivé pozice podle pracovních specifik na fakultách, katedrách a dalších pracovištích univerzity. Uchazeč při výběrovém řízení doloží požadované jazykové dovednosti certifikáty a/nebo při pohovoru. Fakulta, katedra nebo jiné univerzitní pracoviště určí, kdo je odpovědný za posouzení jazykových dovedností.

Učitelé rozvíjejí své jazykové a komunikační dovednosti tak, aby je studenti mohli požádat o vedení diplomových prací a jiné vedení v češtině, angličtině či jiném jazyce, je-li potřeba.

Masarykova univerzita nabízí kurzy češtiny na míru, aby zahraničním zaměstnancům umožnila začlenění do pracovního prostředí.

Masarykova univerzita nabízí kurzy angličtiny a dalších jazyků na míru, aby zaměstnancům umožnila začlenění do pracovního prostředí.

11. Komunikace na Masarykově univerzitě: implementace

Společenská interakce nutí univerzitu, aby podle potřeby komunikovala v rozličných jazycích s ohledem na cílovou skupinu a převažující okolnosti. V globální společenské interakci by měl být používán jazyk vhodný pro danou situaci.

Názvy a tituly

Názvy fakult, kateder, pracovišť a nezávislých ústavů, pracovních pozic a názvy oborů jsou uváděny v češtině a angličtině. Když je založeno nové pracoviště nebo se změní jeho název, odpovídající subjekt zajistí, že názvy jsou potvrzeny v češtině i angličtině.

Oficiální dokumenty, PR a marketinkové dokumenty:

Postavení univerzity coby mezinárodní multidisciplinární vysokoškolské instituce vyžaduje, aby jazyk užívaný ve všech tištěných a marketinkových materiálech, jakož i jazyk informací v elektronické podobě byl na vysoké úrovni. Za splnění tohoto úkolu je odpovědné každé pracoviště na univerzitě.

Strategické a jiné klíčové dokumenty univerzity jsou publikovány v češtině a v angličtině.

Univerzitní brožury a newslettery jsou dostupné v češtině a angličtině. Výjimku z tohoto pravidla lze učinit za zvláštních okolností.

Orientační cedule jsou v češtině a angličtině. Výjimka může být učiněna pouze tehdy, je-li prakticky nemožné provést tento pokyn v praxi nebo jsou-li k tomu jiné zvláštní důvody.

Univerzita, fakulty, katedry a nezávislé ústavy budou mít intranetové a internetové stránky v češtině a angličtině a/nebo v jiném relevantním jazyce (v jiných relevantních jazycích). S ohledem na cílové publikum se obsah a rozsah smí lišit v každé jazykové verzi, avšak všechny verze by měly obsahovat aktuální popisy pracoviště a jeho kontaktní údaje tak, aby externí osoba mohla snadno získat požadovanou informaci. Anglická verze webových stránek by rovněž měla poskytovat informace o výuce v angličtině a dalších cizích jazycích.

Na sociálních médiích je Masarykova univerzita prezentována v češtině a angličtině.